

110 років від дня народження Василя Костянтиновича Барки (Василь Костянтинович Очерет) (1908-2003)

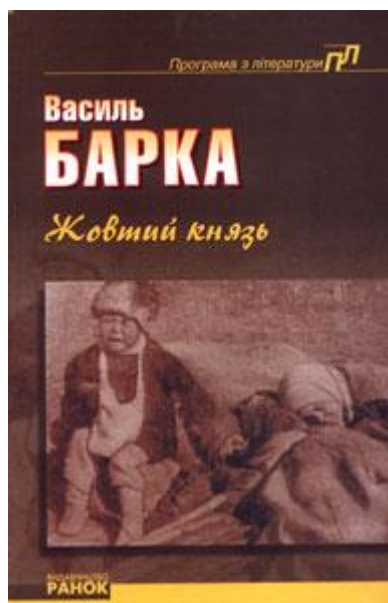
Василь Барка народився 16 липня 1908 р. в селі Солониця Лубенського району на Полтавщині в козачій родині. Батько його служив у козачій частині, повернувся покаліченим з російсько-японської війни. Сім'я постійно бідувала, батько теслював, доглядав з трьома синами чужі сади, під час громадянської війни працював інструктором у майстернях, що виробляли кінське спорядження для армії Будьонного. Очерети переїхали у відкритий степ неподалік від хутора Миколаївки, куди Василь ходив до трикласної початкової школи. З 1917 р. він навчався в Лубенському духовному училищі («бурсі»), яке згодом було перетворене на трудову школу. Улюблений предмет хлопця — література, він захоплювався творчістю Г. Сковороди, Т. Шевченка, І. Франка, Ф. Достоєвського, М. Коцюбинського, В. Стефаніка. Вивчав марксизм, але «красиві» теорії не задовольняли серце. У 1927 р. В. Барка закінчив Лубенський педтехнікум, працював учителем фізики й математики в шахтарському селищі Сьома Рота на Донбасі (в автобіографії зазначав, що фах вибрав помилково, взявши за авторитет старших братів). У 1928 р. через конфлікт з місцевими партійними керівниками В. Барка поспішно виїздить на Північний Кавказ до м. Краснодар, де вступає до місцевого педінституту на філологічний факультет. У 1930 р. у Харкові В. Барка видає книгу поезій «Шляхи»: «Літературна газета» звинуватила його у виявах «класово-ворожого» світогляду, «буржуазному націоналізмі», у спробах відновити релігійний «пережиток капіталізму». Поета змушують прилюдно каятись на зборах РАППу (Російської асоціації пролетарських письменників, до української секції якої він входив).

Друга книжка В. Барки «Цехи» виходить 1932 р. у Харкові, вона «ідеологічно правильна», на «виробничі сюжети». Поезії цієї збірки створювалися під враженням спостережень на заводі «Красноліт», де автор був у «творчому відрядженні». В. Барка одружується: з дівчиною-адигейкою. Писати на замовлення поет більше не може, тому обирає «добровільну поетичну німоту», хоча продовжує творити: «для себе». На жаль, всі ці твори загинули під час війни. В. Барка вступає в аспірантуру на українське відділення, але через постійний тиск він змушений був перевестись до відділу історії середньовічних західноєвропейських літератур Московського педінституту. Одночасно поет працює в Краснодарському художньому музеї науковим співробітником. І там пильні ідеологічні наглядачі добачили «контрреволюційність» в оформленні експозиції (використав твори митців релігійної тематики), за що Барка навіть було віддано під суд. Врятувався поет випадково через зміну настроїв у Кремлі. Барка

— науковець читає курс лекцій з історії західноєвропейських літератур у Краснодарі, працює над кандидатською дисертацією про стиль «Божественної комедії» Данте. У 1940р. він успішно захистив дисертацію у Москві. Після цього читав курс історії західноєвропейської літератури на філологічному факультеті Ростовського університету. У 1941 р. В. Барка пішов добровольцем у «народне ополчення», хоча мав можливість бути звільненим за станом здоров'я.

Підчас одного з наступів німців у 1942р. був тяжко поранений. Виходили його, незважаючи на ризик, чужі люди. Німці загрожували покаранням за допомогу пораненим радянським воїнам; а з радянських літаків скидали попередження, що всі, хто залишився живий після бою з німцями — «зрадники Батьківщини». В. Барка опинився між двох вогнів і вирішив порвати з «режимом». Видужавши, працював коректором у місцевій газеті «Кубань». У 1943р. було оголошено мобілізацію всіх чоловіків на роботи в Німеччині. Війна назавжди розлучає В. Барка з рідними. У важкому зимовому переході поет писав вірші, більшість з яких загубилися. Цього ж року він обрав собі псевдонімі, дивлячись на барки, які розвантажували, і порівнюючи себе з ними («тягнуться по річці туди-сюди, несучи на собі те, що людям потрібне»). Зміною прізвища на псевдонім намагався захистити свою сім'ю від переслідувань. У Берліні Василеві Барці вдалось вирватися з табору. Працював коректором у видавництві «Голос». У 1945 р, після розгрому Берліна разом з іншими вигнанцями-втікачами письменник здійснив 1000-кілометровий перехід до Авсбурга в табір «Ділі» (табір для переміщених осіб). Ночував у ящику, терпів незгоди. Розпочав перший прозовий роман «Рай», який вийшов у Нью-Йорку в 1953р. У 1946р. у Німеччині вийшла збірка його поезій «Апостоли», у 1947р. з'явилась збірка «Білий світ». Письменник намагався перебратися до Франції, але невдало. У 1950 р. з офіційного дозволу В. Барка переїхав до Америки, там працював над історією української літератури, видав окремі частини під назвами «Хліборобський Орфей, або Кларнетизм», «Правда Кобзаря» (1961). Писав релігійно-філософські та літературознавчі есе, перекладав. Кілька років працював редактором на радіостанції «Свобода». Поетичні збірки «Псалом голубиного поля», «Океан» вийшли у 1958—1959 рр. Протягом 1958—1961 рр. В. Барка працював над романом «Жовтий князь», він був опублікований 1963 р. окремою книгою в Нью-Йорку (перевиданий 1968р.; 1981р. вийшов у перекладі французькою; і тільки 1991 р. з'явився в Україні). У 1968 р. вийшла поетична збірка «Лірник» (відповідно до естетичних традицій «нью-йоркської школи»). Протягом 1969—1988 рр. письменник працював над романом-притчею «Спокутник і ключі землі» (про життя українців в Америці). В цей час вийшла епічна поема «Судний степ», 2 і 3 томи поезій «Океан», поетична збірка «Свідок для сонця шестикрилих» (Нью-Йорк, 1981), драматична поема в двох томах «Кавказ» (Київ, 1993). Ці твори В. Барка вважав найголовнішими у своєму художньому доробку. У 1992р. в Україні опубліковані кілька творів В. Барки.

Письменник помер у Глен Спей (українському поселенні не-подалік від Нью-Йорка) 11 квітня 2003р.

Джерело: <http://dovidka.biz.ua/vasil-barka-biografiya-skorocheno/>